

Földvári Erika

NYELVTAN

GYAKORLÓ

4

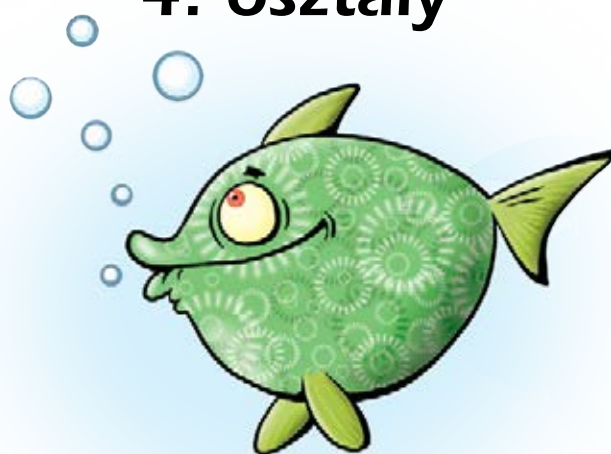
★★★
NAT2020

Földvári Erika

NYELVTAN

GYAKORLÓ

4. osztály

NAT2020 szerint átdolgozott kiadás

Mozaik Kiadó – Szeged, 2023

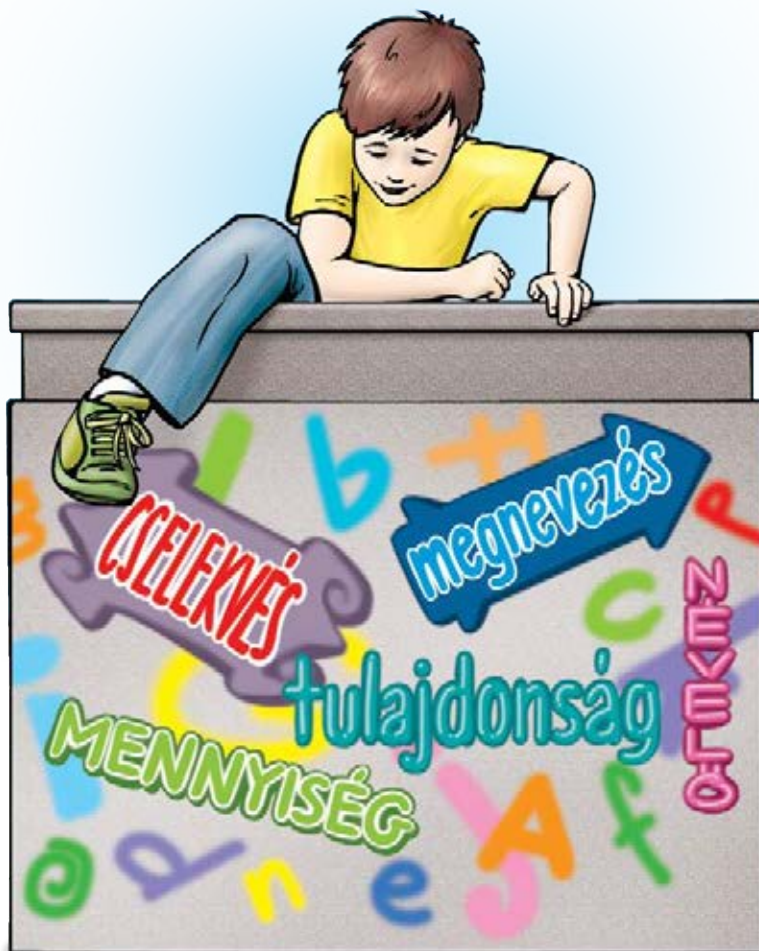
Szia!

Már nagyon sokat tudunk a magyar nyelvről. Ismerjük a szavak, mondatok alapvető szabályszerűségeit.

Az ismereteink alkalmazásában egyre ügyesebbek leszünk, ha megoldjuk a munkafüzet feladatait. Ezek után gyerekjátéknak fog tűnni a szavak jelentésének felismerése és a szavak, mondatok helyes leírása. Sok játékos feladat, rejtvénytípusú gyakorlatsor teszi élvezetesebbé a nyelvtanulást. Ezek megoldásához a fantáziánkra, a gondolkodásunkra lesz szükség.

A munkafüzet segít az otthoni önálló tanulásban, gyakorlásban. Remek lehetőséget kínál arra is, hogy a napközis foglalkozásokon a barátunkkal vagy társainkkal közösen dolgozzunk, játszunk. Így egymást is jól segíthetjük, miközben a nyelvtanulásban is örömeinket leljük.

Jó munkát!

Regő

A mondatok

1. Olvasd el a szöveget!

Világszerte népszerű ital a tea. Elkészítése egyszerű. A teafiltert forró vízzel leöntjük, és hamarosan fogyasztható a finom ital. Miből készül a teafilter? Miért nem szakad el, ha forró vizet öntünk rá?

A filterpapír készítéséhez kétféle anyagot használnak. A zacskó egy trópusi növény, a manilakender rostjaiból készül. Ez az anyag nagyon erős, és a feldolgozás során szabálytalan lyukhálót nyer. Így alkalmas arra, hogy átengedje a vizet, ugyanakkor megtartsa a teafüvet. Hogyan záródnak a zacskók? Ehhez műanyag szálakat használnak, amelyek nem olvadnak el nagy hőfokon sem.

a) Írd le, hogy hány kijelentő mondat van a szövegben! _____

b) Másold le a négy szóból álló kérdő mondatokat!

2. Húzd alá a meserészletben a felkiáltó mondatokat kékkel, a felszólító mondatokat pedig zölddel!

Egyszer volt, hol nem volt, volt a világon egy kis madár. Ez a kis madár egyszer nagyon meguntta magát, rászállt egy kóróra.

– Kis kóró, ringass engemet!

– Nem ringatom biz én senki kis madarát!

A kis madár megharagudott, elrepült onnan. Amint ment, mendegélt, talált egy kecskét.

– Kecske, rágd el a kórót!

(Arany László: A kóró és a kismadár)

a) Másold le az öt szóból álló felszólító mondatot!

b) Alakítsd át az első felszólítást kérdő mondattá!

3. Olvasd el a legutóbbi szöveget az olvasókönyvben!

a) Írd le, hogy hány mondatból áll a szöveg második bekezdése!

b) Másold le a bekezdés legrövidebb mondatát!

4. Tagold szavakra a betűsorokat! Írd le, hogy hány szóból állnak a mondatok!

a) messzemesszearengetegerdőbenlakottegyoroszlán

(Benedek Elek: A beszélő barlang)

b) elküldteegyszeraszegényasszonyMatyitadöbrögivásárba

(Ludas Matyi, magyar népmese)

c) szaladtamszaladtamegyszeregymalomházhozértem

(Arany László: Az egyszeri gyerek)

5. Tagold a betűsort!

hallottátok-emárénekelnifarkaskomáthanemhallottátokbizony-
sajnálhatjátokmicsodagyönyörűhangjavandenemcsakagyönyör
űhangjárólhíresőkelmeértámabetűvetéshezislássatokcsudáte
gyszerfelrőttaegyccserfánakakérgérehogyhányszorcstaberó-
kánékomámasszony

(Benedek Elek: A farkas koma kántorsága c. mese nyomán)

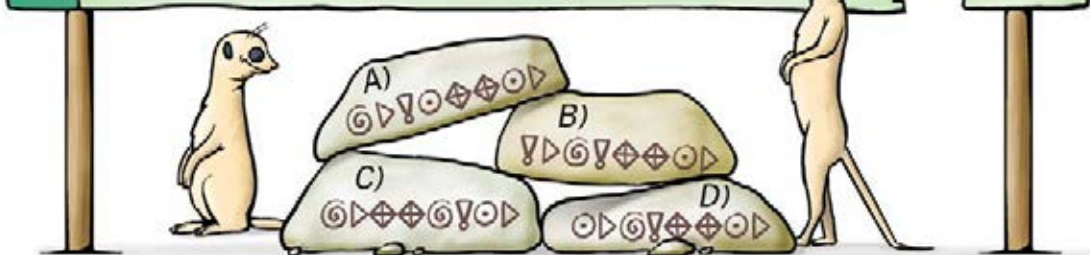
a) Írd le helyesen az első mondatot!

b) Rendezd a szöveg mondatait a táblázatba! Azt a számot írd le, ahányadik a mondat a szövegben!

Kijelentő mondat	Kérdő mondat	Felkiáltó mondat	Felszólító mondat	Óhajtó mondat

6. Írd a mondatok mellé a megfelelő jelölést! Karikázd be a helyes megoldás betűjelét!

1.	<i>Bárcsak ne kellene dolgozatot írni!</i>				
2.	<i>Melyik a legsikeresebb focicsapat?</i>				
3.	<i>Legyél a párom a játékban!</i>				
4.	<i>Vedd fel a telefont!</i>				
5.	<i>De szeretnék egy kicsit szaladgálni!</i>				
6.	<i>De szép verset írtál!</i>				
7.	<i>Nagyon jól telt a hétvégém.</i>				
8.	<i>Miért nem jössz velem játszani?</i>				

7. Egészítsd ki a mondatokat az adott mondatfajtáknak megfelelően! Pótold a mondatvégi írásjeleket!

_____ enni egy szelet csokit__ (óhajtó)

Ebéd után _____ rendet az asztalon__ (felszólító)

_____ a pehelysúlyú ökölvívó-bajnokságon__ (kérdő)

_____ elmehetnék holnap a barátaimmal a moziba__ (óhajtó)

_____ szépen rajzoltad meg a képet__ (felkiáltó)

Lenne kedved _____ velem holnap a kiállításra__ (kérdő)

8. Írj a képhez kapcsolódó mondatokat!

kijelentő: _____

kérdő: _____

felkiáltó: _____

felszólító: _____

óhajtó: _____

9. Alakítsd át a mondatokat a jelölt mondatfajtáknak megfelelően!

Esik az eső.

óhajtó: **Bárcsak esne az eső!**

A tíz páratlan szám.

kérdő: _____

Sokan utaznak villamossal az iskolába.

felkiáltó: _____

Gyümölcssalátát eszem.

felkiáltó: _____

10. Játsszatok! Egy játékos kimegy a teremből. A többiek megállapodnak egy olyan személyben, akit az olvasókönyvből ismertek. A kitalált személy lehet szerző, meseszereplő, történelmi személy. A kint lévő társatok majd őt személyesíti meg. Olyan kérdéseket kell feltenni a visszatérő játékosnak, amelyekből kitalálhatja, hogy kire gondoltatok.

Megnevezésből tulajdonság

1. Másold le a képhez kapcsolódó tulajdonságot jelentő szavakat!

egri, főtéri, utcai, tengeri, városi, magaslati, decemberi, sivatagi, hazai

2. a) Karikázd be a tulajdonságot jelentő szavak betűjelét!

a) szentesi	f) tavaszi	k) dunai
b) városi	g) szekszárdi	l) dundi
c) sarkadi	h) utcai	m) makaróni
d) fagy	i) olvasói	n) cukkini
e) masni	j) folyami	o) fecni

b) Írd le azokat a tulajdonságokat a fentiek közül, amelyek közös vagy saját nevekből származnak!

3. Játsszatok! Cukott szemmel mutassatok a térképen Balaton környéki településnevekre! Alakítsátok a településneveket tulajdonságokká!

a) Írjátok a szavakat a táblázatba!

Településnév	Tulajdonság
Tihany	tihanyi
_____	_____
_____	_____
_____	_____

b) Írj egy-egy mondatot az egyik szópár szavaival!

4. Írd le a szókapcsolatokat emlékezetből!

a szegedi árvíz után, az iskolai feladatok mellett, a soproni városnézés alatt, a kerti bútorok között, a tiszai hidak fölött, a pécsi főtér mögött

A cselekvő személye

1. Játsszatok! Dobjatok kétszer egy dobókockával! Az első dobás a cselekvő személyt jelöli, a második a cselekvést. Mondjátok meg a kapott értékeknek megfelelő szóalakokat! Írj egy-egy mondatot két szóalakokkal!

2. Karikázd be a **Mit csináltak ők?** kérdésre válaszoló szavak kezdőbetűjét! Írd le a kezdőbetűkből összeállt szó megfelelő alakjait!

mondtak akartak okoskodtak repültek andalogtak vándoroltunk dúdoltak	lapozgatunk futottak ostromolták sóhajtozik radíroztak ordibáltak guggoltak
én: _____ te: _____ ő: _____ mi: _____ ti: _____ ők: _____	_____ _____ _____ _____ _____

3. a) Egészítsd ki a verset a megfelelő szavakkal!

láttad, nézzétek, gurulnak le, segíts, nyúlhat, van, tudok, fékez

_____ már

két fiú arcát

mikor biciklivel

_____ a lejtőn?

Az első arcán ez _____:

_____, mit _____ én!

A másik arcán:

Mama, _____!

De nem _____ a fékhez,

ha nem _____ az első...

(Ingrid Sjöstrand, ford. Tótfalusi István)

b) Írd a pótoltszavakat a megfelelő helyre!

én: _____ mi: _____

te: _____ ti: _____

ő: _____ ők: _____

4. Másold le a füzetedbe azokat a felszólító mondatokat, amelyekhez a **ti** szó kapcsolható!

Minden feladatot helyesen oldjatok meg!

Délután a parkban játszatok?

Ne hagyjátok el magatokat!

Mindig kerékpárral jártok iskolába?

Vasárnap a nagymamám finom minyont süt.

Hordjátok ki a padokat a teremből!

Öntözzétek meg a virágokat!

Állítsátok helyes sorrendbe a mondatokat!

5. Karikázd be azoknak a szóalakoknak a betűjelét, amelyekkel felszólító mondatokat írnál! Húzd alá a helyes megoldást! Írj három felszólító mondatot!

A) mondjátok el G) hagyják abba
 B) hagyjuk abba H) megtudjuk
 C) nyöszörögtetek I) derítsük ki
 D) megkezdjük J) fényezzék
 E) bosszantjátok K) belemártjátok
 F) gyűjtsd L) szégyelli

Stack of stones with letters:
 Stone 1: ABFGIJ
 Stone 2: BEFGHL
 Stone 3: ABDFGI
 Stone 4: BFGJKL

6. Játsszatok! Pöccintsetek egy gombot a játéktáblán! Mondjatok más-salhangzóval kezdődő szavakat a mezők jelzéseinek megfelelően!

	ÉN	TE	Ő	MI	TI	ŐK
Cselekvés						
Történés						
Létezés						

7. Alakítsd a kijelentéseket felszólításokká!

Délután elmentek az edzésre.

A játék kezdetén kört alakítottok.

Az osztó összekeveri a kártyalapokat.

A buszvezető kinyitja a hátsó ajtókat.

A jegyszedők beengedik a látogatókat.

A vásárlók a pénztárnál fizetnek.

Nem hiszünk el mindent, amit hallunk.

A jelzőtábla a helyes irányba mutat.

8. Játsszatok! Írjatok két perc alatt minél több olyan felszólító cselekvést, amelyben nem szerepel a **pillantson** szó egyetlen betűje sem!

Tartalomjegyzék

Előszó	3
A szavak	4
A mondatok	10
A névelők és a névutók	14
Közös nevek, saját nevek	20
Tulajdonságot jelentő szavak	28
Megnevezésből tulajdonság	36
Összetett szavak	38
Számot, mennyiséget kifejező szavak	40
Nevek, tulajdonságok, számok helyett névmások	48
Cselekvést, történést jelentő szavak	52
A cselekvő személye	58
A cselekvés, történés ideje	62
Jelen idejű cselekvések, történések	64
Múlt idejű cselekvések, történések	68
Jövő idejű cselekvések, történések	72
Gyakorlás	76
A cselekvést, történést módosító szócskák	80
Tanév végi gyakorló feladatok	84
Mondatok a helyesírás gyakorlásához	94
Szövegek a helyesírás gyakorlásához	95

Kiadja a Mozaik Kiadó, 6701 Szeged, Pf. 301, Tel.: (62) 470-101

E-mail: kiado@mozaik.info.hu • Honlap: www.mozaik.info.hu

Felelős kiadó: Török Zoltán • Műszaki szerkesztő: Kovács Attila

Készült a Dürer Nyomda Kft.-ben, Gyulán • Felelős vezető: Aggod István

Terjedelem: 10,62 (A/5) ív • Tömeg: 248 g • 2023. július • Raktári szám: MS-1650U